

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/179/2007

OCZEKIWANIA I NADZIEJE ZWIĄZANE Z RZĄDEM DONALDA TUSKA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
12 października 2007 roku

- ❑ Społeczne oczekiwania wobec nowego rządu dotyczą w głównej mierze poprawy sytuacji społeczno-ekonomicznej w kraju i warunków bytu obywateli, a także uzdrowienia życia politycznego w Polsce.
- ❑ Połowa Polaków uważa, że w czasie gdy władzę będzie sprawował rząd Donalda Tuska, gospodarka będzie się rozwijać szybciej niż dotychczas. Pomyślnie są także przewidywania dotyczące poziomu bezrobocia – prawie połowa badanych (46%) spodziewa się jego zmniejszenia. Przewidywana poprawa sytuacji gospodarczej wiąże się z oczekiwanym polepszeniem warunków życia. Wzrostu dobrobytu oczekuje ponad dwie piąte ankietowanych (43%). Mimo spodziewanej poprawy ogólnego poziomu życia społeczeństwa rządowi nie uda się – zdaniem ankietowanych – ograniczenie sfery ubóstwa. W opinii niemal dwóch piątych badanych (38%) liczba ludzi biednych w Polsce się nie zmienia.
- ❑ Umiarkowanie optymistyczne w opinii społecznej są przewidywania dotyczące sytuacji w służbie zdrowia. Wprawdzie przeważająca grupa ankietowanych (40%) nie spodziewa się zmian w funkcjonowaniu tej sfery życia, jednak dość dużo osób (31%) oczekuje poprawy.
- ❑ Ponad połowa badanych sądzi, że w okresie sprawowania władzy przez nowy rząd dojdzie do umocnienia pozycji Polski w Unii Europejskiej (54%) oraz polepszenia stosunków polsko-niemieckich (56%). Nieco bardziej ostrożne są przewidywania co do rozwoju relacji z Rosją, choć i w tym względzie przeważa optymizm (43%).

Gabinet Donalda Tuska został bardzo ciepło przyjęty przez społeczeństwo. Kredyt społecznego zaufania, jaki otrzymał rząd, jest największy od roku 1993, kiedy to na czele koalicji rządowej SLD–PSL stanął Waldemar Pawlak. Na co zatem przede wszystkim liczą Polacy wyrażając tak duże poparcie dla Rady Ministrów i spodziewając się poprawy sytuacji? Podobnie jak w ubiegłych latach zapytaliśmy badanych o ich oczekiwania wobec nowego rządu – o to, jakimi problemami powinien się on zająć w pierwszej kolejności, oraz o przewidywane efekty jego pracy¹.

OCZEKIWANIA WOBEC RZĄDU

Jeszcze do niedawna najczęściej wyrażanym postulatem wobec nowo powstałych gabinetów było zmniejszenie liczby osób pozostających bez pracy. Gdy w okresie wzrastającego bezrobocia władzę obejmował rząd Leszka Millera, ograniczenie tego zjawiska jako najważniejsze zadanie dla rządu wymieniało 63% badanych. Kiedy prezesem Rady Ministrów został Marek Belka, a bezrobocie sięgało 20%, problem ten podnosiło już niemal trzy czwarte Polaków (71%). W ocenie społecznej kwestia ta była nadal najistotniejsza pod koniec 2005 roku, kiedy ster państwa przejmował premier Kazimierz Marcinkiewicz – wówczas niemal połowa badanych (49%) wśród najważniejszych oczekiwań wobec rządu wymieniała ograniczenie bezrobocia. Na początku rządów PiS bezrobocie było nadal wysokie, choć malało. Dalszy szybki spadek stopy bezrobocia w ostatnich dwóch latach (z 17,3% w październiku 2005 roku do 11,3% w październiku 2007) spowodował, że problem ten nie jest już uznawany za tak palący jak w latach ubiegłych, nadal jednak wskazywany jest relatywnie często (17%).

Generalnie społeczne oczekiwania wobec nowego rządu, podobnie jak dotychczas, w głównej mierze dotyczą polepszenia sytuacji społeczno-ekonomicznej w kraju i poprawy

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (210) zrealizowano w dniach 10–15 listopada 2007 roku na liczącej 863 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

warunków bytu. Polacy mają nadzieję, że polityka rządu będzie sprzyjać rozwojowi gospodarki. Wśród bardziej szczegółowych postulatów w tej sferze wymieniano m.in.: poprawę sytuacji w rolnictwie, wzrost opłacalności produkcji rolnej, obniżenie podatków, wprowadzenie ułatwień dla właścicieli firm i wspieranie rozwoju przedsiębiorczości. Pojawiły się też oczekiwania, że polityka rządu będzie zmierzać do ograniczenia emigracji zarobkowej. Wyrażano zatem nadzieję, że Polacy nie będą już musieli wyjeżdżać za chlebem za granicę, jak również, że pracujący za granicą powrócą do kraju. Podkreślano niekiedy, że zwłaszcza osobom młodym należy zapewnić odpowiednie warunki życia – do nauki i pracy – we własnym kraju.

Nadziejom na przyspieszenie wzrostu gospodarczego towarzyszy oczekiwanie, że rozwój ekonomiczny kraju przełoży się na poprawę materialnych warunków życia ludzi, wzrost płac, podwyżki rent i emerytur. Konsekwencją poprawy sytuacji gospodarczej powinno być także zmniejszenie skali ubóstwa i poprawa funkcjonowania systemu pomocy społecznej. Ponadto wskazywano na potrzebę zahamowania wzrostu cen, ograniczenia podwyżek czynszu, paliw, energii elektrycznej i ogólnie kosztów utrzymania.

Rzadziej wysuwano postulaty dotyczące funkcjonowania innych sfer życia społecznego. Stosunkowo najwięcej osób dostrzegało potrzebę poprawy sytuacji w służbie zdrowia, w tym lepszego dostępu obywateli do opieki zdrowotnej, relatywnie mniej badanych mówiło m.in. o polepszeniu sytuacji w szkolnictwie, o zwalczaniu korupcji i przestępczości.

Zgłaszano także postulaty dotyczące polityki zagranicznej. Zwracano zatem uwagę na potrzebę poprawy stosunków z Niemcami i Rosją, polepszenia współpracy w ramach Unii Europejskiej, zmiany niekorzystnego wizerunku Polski za granicą, postulowano też wycofanie polskich żołnierzy z Iraku i Afganistanu.

Dużo wypowiedzi dotyczyło oczekiwanej poprawy jakości życia politycznego oraz sposobu i stylu działania rządu. Najczęściej wyrażano zatem nadzieje na spokój i stabilizację polityczną, dobrą współpracę między partiami, zakończenie kłótni politycznych oraz na sprawne i mądre rządy. Oczekiwane jest też spełnienie obietnic przedwyborczych – cudu gospodarczego i zbudowania w Polsce drugiej Irlandii. Zgłaszano również etyczne postulaty pod adresem rządzących. Według badanych powinni oni być uczciwi, prawdomówni, wiarygodni, a także troszczyć się o obywateli, nie zaś o interesy swoje i swojej partii. Podnoszono też kwestię powrotu do normalności w kraju, przywrócenia porządku po poprzedniej ekipie lub przeciwnie – kontynuacji tego, co w polityce rządu PiS było dobre.

CBOS	
Oczekiwania wobec rządu Donalda Tuska	
Ogólna poprawa sytuacji , poprawa w każdej dziedzinie, żeby było lepiej	12%
POSTULATY SPOŁECZNO-EKONOMICZNE	
Więcej miejsc pracy , zmniejszenie bezrobocia	17%
Rozwój gospodarczy , poprawa sytuacji gospodarczej	13%
Ograniczenie emigracji zarobkowej , żeby Polacy nie musieli wyjeżdżać za granicę, żeby pracujący za granicą wrócili do kraju	3%
Poprawa sytuacji w rolnictwie , wzrost opłacalności produkcji rolnej, poprawa sytuacji wsi	3%
Obniżenie podatków , zmiany w podatkach	3%
Ułatwienia dla przedsiębiorców , dla osób prowadzących działalność gospodarczą, rozwój przedsiębiorczości, zmniejszenie biurokracji utrudniającej działalność firm	2%
Poprawa w budownictwie, więcej mieszkań	1%
Budowa dróg, autostrad , poprawa stanu dróg	1%
Inne postulaty dotyczące polityki gospodarczej i finansowej	1%
POSTULATY DOTYCZĄCE MATERIALNYCH WARUNKÓW ŻYCIA	
Lepsze życie , poprawa warunków życia, dobrobyt	19%
Podwyżki płac , podniesienie najniższych wynagrodzeń, godne zarobki, zrównanie płac z płacami w UE	12%
Podwyżki rent i emerytur , większe świadczenia i zasiłki przedemerytalne, poprawa sytuacji emerytów, troska o ludzi starych	10%
Ograniczenie ubóstwa , pomoc socjalna dla najuboższych, pomoc bezdomnym, bezrobotnym	3%
Zahamowanie wzrostu cen , tańsze leki, ograniczenie podwyżek cen gazu, paliw, prądu, czynszu, obniżenie kosztów utrzymania	2%
LEPSZE PERSPEKTYWY DLA MŁODYCH – nauka i praca dla młodych, lepszy start w dorosłe życie	3%
POSTULATY DOTYCZĄCE POPRAWY W RÓŻNYCH DZIEDZINACH ŻYCIA	
Poprawa w służbie zdrowia , lepszy dostęp do opieki zdrowotnej	6%
Poprawa w szkolnictwie , reforma systemu oświaty, większe nakłady na szkolnictwo, bezpłatne studia, łatwiejszy dostęp do nauki	2%
Walka z korupcją , łapówkarstwem, aferami, rozliczenie afer gospodarczych i ukaranie aferzystów	2%
Poprawa bezpieczeństwa publicznego , walka z przestępczością, poprawa działalności policji i wymiaru sprawiedliwości, sądownictwa, zaostrzenie kar	1%
Polityka prorodzinna – ulgi podatkowe na dzieci, pomoc dla rodzin wielodzietnych, pomoc samotnym matkom, gwarancje pracy dla matek wracających do pracy po urlopach macierzyńskich	1%
Poprawa warunków pracy , walka z wyzyskiem w pracy, wypłata pieniędzy za nadgodziny, lepszy pakiet socjalny, większa pewność zatrudnienia	1%
Ogólnie – zmiany w prawie , lepsze ustawy, poprawa stanu prawnego, także: zmiana konstytucji	1%
Dobra organizacja Euro 2012	1%

cd.

POSTULATY DOTYCZĄCE POLITYKI ZAGRANICZNEJ – poprawa polityki zagranicznej, poprawa stosunków z zagranicą, polepszenie stosunków z Rosją, Niemcami, lepsza współpraca w ramach UE, poprawa wizerunku Polski za granicą, umocnienie pozycji Polski w świecie, wycofanie wojsk z Iraku i Afganistanu		4%
POSTULATY DOTYCZĄCE ŻYCIA POLITYCZNEGO I SPOSOBU DZIAŁANIA RZĄDU		
Dobre, mądre rządy, kompetencja i sprawność działania rządu , mądrość, rozważa, skuteczność, pracowitość, stanowczość		9%
Spokój, stabilizacja społeczna i polityczna		9%
Poprawa sytuacji politycznej i poziomu życia politycznego, dobra współpraca między partiami , zakończenie kłótni politycznych, nowy język polityków, więcej kultury w polityce, uzdrowienie atmosfery politycznej, niewyciąganie brudów politycznych, nienagrywanie polityków		8%
Spełnienie obietnic przedwyborczych (druga Irlandia)		7%
Troska o obywatela , wrażliwość społeczna		2%
Postulaty etyczne pod adresem władzy – uczciwość, prawdomówność, ideowość, wiarygodność		2%
Normalność , normalne państwo, normalne rządzenie		2%
Kontynuacja tego, co zaczął poprzedni rząd , nie psuć tego, co było dobre		2%
Zmiany, zrobienie porządku po poprzedniej ekipie		1%
Równość, sprawiedliwość , równe traktowanie wszystkich grup i regionów		1%
Praworządność, przestrzeganie prawa		1%
Niczego nie oczekuję , nie wierzę w obietnice		1%
Trudno powiedzieć		3%

PRZEWIDYWANE SKUTKI DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

Podobnie jak po sformowaniu poprzednich gabinetów rządowych zapytaliśmy respondentów o przewidywane efekty działalności rządu w poszczególnych dziedzinach. Zebrane opinie potwierdzają, że gabinet Donalda Tuska wzbudził znaczny optymizm co do rozwoju sytuacji w Polsce w najbliższych latach.

Tak dużych nadziei na poprawę sytuacji społeczno-ekonomicznej w kraju nie notowaliśmy od kilkunastu lat. Optymizm w kwestiach gospodarczych wynika zapewne nie tylko z oczekiwań związanych z działalnością rządu, ale także z utrzymywania się dobrej koniunktury gospodarczej. Połowa Polaków uważa, że w czasie gdy władzę będzie sprawował rząd Donalda Tuska, gospodarka będzie się rozwijać jeszcze szybciej niż dotychczas, tylko stosunkowo nieliczni (7%) przewidują spowolnienie tempa rozwoju gospodarczego. Pomyślne są także przewidywania dotyczące poziomu bezrobocia. Niemal połowa Polaków (46%) spodziewa się jego zmniejszenia, a jedynie 6% sądzi, że będzie ono wzrastać.

Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to:	Wskazania respondentów według terminów badań					
	IX 1993*	X 1997**	X 2001***	XII 2005****	IX 2006*****	XI 2007
	w procentach					
sytuacja gospodarcza						
- będzie się poprawiać	34	34	37	40	26	50
- będzie się pogarszać	11	10	13	10	18	7
- nie zmieni się	32	37	36	35	42	27
Trudno powiedzieć	23	18	14	15	14	16
prywatyzacja będzie przebiegać						
- szybciej niż dotychczas	6	41	10	10	10	28
- wolniej niż dotychczas	47	5	27	19	20	5
- w tym samym tempie	25	36	42	49	46	41
Trudno powiedzieć	22	18	21	22	24	26
bezrobocie						
- będzie wzrastać	15	19	31	20	24	6
- będzie się zmniejszać	32	27	24	30	29	46
- nie będzie się zmieniać	29	36	31	35	33	33
Trudno powiedzieć	23	18	14	15	14	15
stan finansów publicznych						
- poprawi się	-	-	-	14	13	28
- pogorszy się	-	-	-	18	26	8
- nie poprawi się, ani nie pogorszy	-	-	-	46	41	41
Trudno powiedzieć	-	-	-	22	20	23
mieszkań w Polsce będzie się budować						
- więcej niż dotychczas	-	-	-	21	21	28
- mniej niż dotychczas	-	-	-	15	23	9
- tyle samo co dotychczas	-	-	-	51	41	45
Trudno powiedzieć	-	-	-	14	15	18
warunki życia w Polsce						
- będą się poprawiać	35	29	42	39	24	43
- będą się pogarszać	8	11	8	7	21	7
- nie zmienią się	37	40	38	35	45	33
Trudno powiedzieć	21	20	12	18	10	16
liczba ludzi biednych w Polsce						
- zmniejszy się	-	-	-	13	11	22
- zwiększy się	-	-	-	44	48	26
- nie zmieni się	-	-	-	34	30	38
Trudno powiedzieć	-	-	-	10	11	14
bezpieczeństwo obywateli						
- zwiększy się	-	-	-	39	31	23
- zmniejszy się	-	-	-	11	13	9
- nie zmieni się	-	-	-	39	44	52
Trudno powiedzieć	-	-	-	11	12	16

* W 1993 roku pytanie zaczynało się następująco: Czy, Pana(i) zdaniem, jeśli SLD utworzy rząd, to ...

** W 1997 roku początek pytania brzmiał: Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie rządzić koalicja AWS-UW, to ...

*** W 2001 roku początek pytania brzmiał: Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie rządzić koalicja SLD-UP-PSL, to ...

**** W 2005 roku początek pytania brzmiał: Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres władzę będzie sprawował rząd Kazimierza Marcinkiewicza, to ...

***** W 2006 roku początek pytania brzmiał: Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres władzę będzie sprawował rząd Jarosława Kaczyńskiego, to ...

W ocenie ponad dwóch piątych badanych (41%) rząd będzie w dużej mierze kontynuował politykę prywatyzacyjną poprzednich gabinetów, prywatyzując gospodarkę w takim samym tempie jak dotychczas. Pozostali zdecydowanie częściej spodziewają się jednak przyspieszenia tempa przekształceń własnościowych (28%) niż jego spowolnienia (5%).

Mimo dużego optymizmu co do sytuacji gospodarczej w okresie rządów PO-PSL nadzieje na rozwój budownictwa mieszkaniowego w Polsce są raczej umiarkowane. Prawie połowa Polaków (45%) sądzi, że w tym czasie nie zmieni się liczba mieszkań budowanych w naszym kraju. Pozostali częściej są zdania, że będzie się budować więcej niż dotychczas (28%), niż przewidują spadek liczby nowych mieszkań (9%).

Jednym z deklarowanych celów działania obecnego gabinetu jest redukcja deficytu budżetowego. Wprawdzie stosunkowo dużo osób (28%) wierzy, że rządowi Donalda Tuska uda się zrealizować ten cel, jednak przeważa przekonanie, że w okresie sprawowania przez niego władzy stan finansów publicznych się nie zmieni (41%).

Przewidywana przez znaczną część ankietowanych poprawa sytuacji gospodarczej wiąże się z oczekiwanym polepszeniem warunków życia. Ponad dwie piąte badanych (43%) spodziewa się wzrostu dobrobytu, a jedynie 7% obawia się pogorszenia sytuacji bytowej ludzi w Polsce.

Mimo spodziewanej poprawy ogólnego poziomu życia społeczeństwa, zdaniem badanych nie wszyscy skorzystają ze wzrostu dobrobytu – rządowi nie uda się ograniczenie sfery ubóstwa. W opinii niemal dwóch piątych respondentów (38%) liczba ludzi biednych w Polsce się nie zmieni. Pozostali badani nieco częściej spodziewają się, że będzie ich więcej niż obecnie (26%), niż sądzą, że ich liczba się zmniejszy (22%). Najprawdopodobniej, zdaniem ankietowanych, rządowi Donalda Tuska nie uda się zatrzymać procesu pogłębiania się nierówności społecznych.

Innym trudnym – w ocenie społecznej – zadaniem dla rządzących jest zahamowanie niekorzystnych trendów demograficznych w naszym kraju. Zdaniem niemal połowy badanych (47%) w najbliższym czasie w Polsce będzie się rodzić tyle samo dzieci co dotychczas. Pozostali nieco częściej prognozują jednak wzrost dzietności kobiet (20%) niż jej spadek (15%).

Umiarkowanie optymistyczne w opinii społecznej są przewidywania dotyczące sytuacji w służbie zdrowia. Chociaż przeważająca część ankietowanych (40%) nie spodziewa się zmian w funkcjonowaniu tej sfery życia, dość dużo osób (31%) oczekuje poprawy.

W ocenie badanych, w okresie gdy władzę będzie sprawował gabinet Donalda Tuska, raczej nie zmieni się sytuacja w zakresie bezpieczeństwa obywateli (52%) oraz skala korupcji (42%). Respondenci, którzy spodziewają się zmian w tych dziedzinach, na ogół są optymistami.

Według większości badanych (55%) w okresie rządów koalicji PO–PSL nie zmieni się rola Kościoła katolickiego w państwie.

Poprzedni gabinet rządowy często był krytykowany za prowadzoną politykę zagraniczną. W ocenie wielu osób jego działania prowadziły do izolacji Polski w Europie i nie służyły budowaniu dobrych relacji z sąsiadami – Niemcami i Rosją. Być może z powodu krytycznych ocen dotychczasowej polityki zagranicznej bardzo dużo osób liczy obecnie na poprawę w tej dziedzinie. Ponad połowa badanych spodziewa się, że w okresie sprawowania władzy przez nowy rząd dojdzie do umocnienia pozycji Polski w Unii Europejskiej (54%) oraz polepszenia stosunków polsko–niemieckich (56%). Nieco bardziej ostrożne są przewidywania dotyczące rozwoju relacji z Rosją, choć i w tym względzie przeważa optymizm (43%).

Przewidywania dotyczące skutków działalności gabinetu Donalda Tuska zależą w dużej mierze od stosunku do rządu i odwrotnie: mogą one kształtować nastawienie do ekipy rządowej. Korelacja między stosunkiem do rządu a prognozami sytuacji w poszczególnych dziedzinach jest w większości przypadków bardzo wyraźna. Szczególnie dużą rolę odgrywają nadzieje na polepszenie sytuacji społeczno-ekonomicznej kraju i obywateli. Poparcie dla nowo powstałego rządu bardzo silnie wiąże się zatem z oczekiwaniem poprawy warunków życia, a także z nadzieją na poprawę sytuacji gospodarczej w kraju. Pozytywny stosunek do rządu wyraźnie łączy się też z przewidywanym ograniczeniem skali ubóstwa w Polsce. Mniejsze, choć istotne znaczenie mają nadzieje na ograniczenie bezrobocia i poprawę sytuacji w budownictwie mieszkaniowym.

Poparcie dla rządu bardzo silnie uwarunkowane jest również oczekiwaną poprawą w sferze polityki zagranicznej: przede wszystkim nadzieją na wzmocnienie pozycji Polski w Unii Europejskiej, a także przewidywanym polepszeniem relacji z Niemcami i – w mniejszym stopniu – z Rosją.

Wśród innych motywów poparcia rządu Donalda Tuska ogromne znaczenie mają nadzieje na poprawę sytuacji w służbie zdrowia, a także oczekiwania co do spadku korupcji.

PRZEWIDYWANE SKUTKI DZIAŁALNOŚCI GABINETU DONALDA TUSKA A POZYTYWNY STOSUNEK DO RZĄDU		CBOS
Przewidywane zmiany w poszczególnych sferach działalności rządu	Wartość współczynnika korelacji R Pearsona	
Poprawa warunków życia w Polsce	0,56**	
Poprawa sytuacji gospodarczej	0,49**	
Poprawa pozycji Polski w UE	0,42**	
Poprawa sytuacji w służbie zdrowia	0,40**	
Zmniejszenie korupcji	0,38**	
Zmniejszenie się liczby ludzi biednych w Polsce	0,37**	
Poprawa stosunków Polski z Niemcami	0,35**	
Poprawa stanu finansów publicznych	0,32**	
Poprawa stosunków z Rosją	0,30**	
Zwiększenie się bezpieczeństwa obywateli	0,28**	
Zmniejszenie bezrobocia	0,27**	
Zwiększenie się liczby mieszkań budowanych w Polsce	0,27**	
Zwiększenie się liczby dzieci rodzących się w Polsce	0,12**	
Przyspieszenie prywatyzacji	0,06	
Wzrost roli Kościoła w państwie	0,01	

** Korelacje istotne na poziomie 0,001. Na szarym tle korelacje nieistotne statystycznie

Większość zwolenników rządu Donalda Tuska wierzy, że w okresie sprawowania przezeń władzy będzie poprawiała się sytuacja gospodarcza w Polsce (71%), zmaleje bezrobocie (59%) i wzrośnie poziom życia obywateli (67%). Niemal trzy czwarte osób popierających nowy rząd spodziewa się umocnienia pozycji Polski w Unii Europejskiej (73%) oraz ocieplenia stosunków polsko-niemieckich (72%), a ponad połowa (57%) liczy na poprawę relacji z Rosją. Optymizm przeważa także w prognozowaniu zmian w służbie zdrowia – poprawy jej funkcjonowania spodziewa się 45% zwolenników rządu. Na ogół optymistyczne są również przewidywania dotyczące stanu finansów publicznych – zmniejszenia deficytu budżetowego oczekuje niemal dwie piąte osób identyfikujących się z rządem PO–PSL (39%).

W pozostałych dziedzinach zwolennicy rządu na ogół nie przewidują ani poprawy, ani pogorszenia sytuacji. Ci spośród nich, którzy prognozują zmiany, częściej sądzą, że będą one korzystne.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to:	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
	w procentach			
♦ warunki życia w Polsce				
- będą się poprawiać	67	7	23	12
- będą się pogarszać	2	27	4	6
- nie zmienia się	21	53	49	28
Trudno powiedzieć	10	13	24	54
♦ sytuacja gospodarcza				
- będzie się poprawiać	71	18	34	24
- będzie się pogarszać	2	22	5	8
- nie zmieni się	17	44	41	18
Trudno powiedzieć	10	16	20	50
♦ pozycja Polski w Unii Europejskiej				
- poprawi się	73	18	46	33
- pogorszy się	1	10	1	2
- nie zmieni się	20	60	32	12
Trudno powiedzieć	6	12	21	53
♦ sytuacja w służbie zdrowia				
- poprawi się	45	8	19	15
- pogorszy się	6	34	16	13
- nie zmieni się	35	50	50	21
Trudno powiedzieć	14	8	15	51
♦ korupcja				
- zwiększy się	8	42	21	4
- zmniejszy się	33	9	10	19
- nie zmieni się	44	34	49	19
Trudno powiedzieć	15	15	20	58
♦ liczba ludzi biednych w Polsce				
- zmniejszy się	33	6	12	7
- zwiększy się	14	51	33	22
- nie zmieni się	40	36	43	15
Trudno powiedzieć	13	7	12	56
♦ stosunki Polski z Niemcami				
- poprawią się	72	33	44	28
- pogorszą się	2	13	3	4
- nie zmienią się	16	36	25	17
Trudno powiedzieć	10	18	28	51
♦ stan finansów publicznych w Polsce				
- poprawi się	39	12	15	16
- pogorszy się	4	20	6	10
- nie poprawi się, ani nie pogorszy	37	44	52	16
Trudno powiedzieć	20	24	27	58
♦ stosunki Polski z Rosją				
- poprawią się	57	23	32	23
- pogorszą się	4	14	4	4
- nie zmienią się	23	42	32	9
Trudno powiedzieć	16	22	32	64

Tabela 2 cd.

Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to:	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć
	w procentach			
♦ bezpieczeństwo obywateli				
- zwiększy się	31	10	18	12
- zmniejszy się	5	22	7	13
- nie zmieni się	51	60	56	23
Trudno powiedzieć	13	8	19	52
♦ bezrobocie				
- będzie wzrastać	4	7	8	8
- będzie się zmniejszać	59	25	36	24
- nie będzie się zmieniać	23	55	45	20
Trudno powiedzieć	14	13	11	48
♦ mieszkań w Polsce będzie się budować				
- więcej niż dotychczas	36	12	21	27
- mniej niż dotychczas	5	19	11	7
- tyle samo co dotychczas	44	53	48	15
Trudno powiedzieć	15	16	20	51
♦ dzieci w Polsce będzie się rodzić:				
- więcej	23	13	21	13
- mniej	12	22	15	11
- mniej więcej tyle samo co dotychczas	49	47	48	19
Trudno powiedzieć	16	18	16	56
♦ prywatyzacja będzie przebiegać				
- szybciej niż dotychczas	32	35	16	11
- wolniej niż dotychczas	4	9	4	7
- w tym samym tempie	45	29	49	18
Trudno powiedzieć	19	27	31	64
♦ rola Kościoła w państwie				
- będzie wzrastać	7	7	8	8
- będzie się zmniejszać	26	32	20	8
- nie zmieni się	57	54	58	30
Trudno powiedzieć	10	7	14	54

Niemal we wszystkich wymienionych dziedzinach przeciwnicy rządu Donalda Tuska przewidują utrzymanie *status quo*. Prognozujący zmiany są na ogół pesymistami i spodziewają się pogorszenia sytuacji. Jedynie przewidywania dotyczące polityki zagranicznej rządu Donalda Tuska (relacji Polski z największymi sąsiadami, pozycji naszego kraju w UE) częściej są optymistyczne niż pesymistyczne.

Dwie kwestie budzą szczególny niepokój osób zaliczających się do przeciwników obecnego rządu. Ich zdaniem w okresie sprawowania władzy przez obecną ekipę zwiększy się korupcja, wzrastać też będzie liczba ludzi biednych.

Gabinetowi Donalda Tuska udało się rozbudzić ogromne nadzieje społeczne. Wysoki poziom oczekiwań związany z nowym rządem można tłumaczyć kilkoma czynnikami. Przyczyniła się do tego przede wszystkim dobra sytuacja gospodarcza i poprawiające się warunki życia, a ponadto – krytyczne oceny rządów PiS oraz sprawny i bezkonfliktowo przebiegający proces tworzenia zapowiadzianej już przed wyborami koalicji rządowej. Poprawiające się od kilku lat oceny stanu gospodarki i warunków bytu oraz przewidywania w tym zakresie czynią wiarygodnymi – w ocenie społecznej – obietnice dalszej poprawy sytuacji ekonomicznej. Utrzymywanie się od dłuższego już czasu chłodnych stosunków Polski z Niemcami i przede wszystkim z Rosją oraz trudności ze współpracą w Unii Europejskiej powodują, że nadzieje na zmiany w polityce zagranicznej wyrażane są szczególnie często. Krytyczne oceny stylu sprawowania władzy przez poprzednią ekipę, konflikty między PiS i jego niedawnymi koalicjantami rodzą z kolei oczekiwanie poprawy jakości życia politycznego. Nadzieje na taką poprawę mogło też zwiększyć to, że proces tworzenia koalicji rządowej i formowania gabinetu przebiegał bez niespodzianek. Tak jak zapowiadano, po wyborach na czele rządu stanął lider zwycięskiej formacji (co dotychczas nie zdarzało się często), a negocjacje w sprawie powołania koalicji toczyły się spokojnie i sprawnie.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to **sytuacja gospodarcza**:

(%)

	będzie się poprawiać	będzie się pogarszać	nie zmieni się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	7	27	16	862
Płeć					
Mężczyźni	49	6	31	14	408
Kobiety	51	7	25	17	454
Wiek					
18-24 lat	60	6	22	11	125
25-34	55	1	27	16	158
35-44	47	9	31	14	128
45-54	54	7	27	11	162
55-64	47	8	28	17	143
65 lat i więcej	39	8	29	24	146
Miejsce zamieszkania					
Wieś	42	7	32	19	326
Miasto do 20 tys.	54	5	27	13	114
20-100 tys.	47	7	24	21	168
101-500 tys.	58	8	23	11	133
501 tys.i więcej mieszk.	63	3	26	7	121
Wykształcenie					
Podstawowe	44	7	28	21	234
Zasadnicze zawodowe	48	7	33	12	221
Średnie	53	8	23	17	289
Wyższe	62	2	26	10	118
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	59	3	30	9	53
Prac.umysł.niż.szczebla	65	6	23	6	74
Pracownicy fiz.- umysł.	55	5	28	12	66
Robotnicy wykwalifikowani	52	3	30	14	83
Robotnicy niewykwalifik.	45	7	34	13	49
Rolnicy	31	18	27	24	46
Pracujący na własny rach.	60	0	31	9	43
Bierni zawodowo					
Renciści	45	10	26	19	64
Emeryci	40	9	29	22	204
Uczniowie i studenci	58	7	20	14	59
Bezrobotni	64	5	20	12	75
Gospodynie domowe i inni	42	0	35	23	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	60	6	27	8	123
spółce właścicieli	61	5	27	7	58
prywatnych i państwa	56	4	30	11	198
sekt. pryw. poza rolnict.	31	16	29	24	52
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	50	11	24	14	56
301-500	52	4	31	13	114
501-900	46	5	34	15	188
901-1200	59	9	22	11	98
Powyżej 1200 zł	59	7	23	11	102
Ocena własnych war. mater.					
Złe	38	9	36	17	213
Średnie	51	6	27	16	382
Dobre	59	5	22	14	267
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	38	16	33	13	51
Raz w tygodniu	47	6	32	15	422
1-2 razy w miesiącu	56	6	20	19	151
Kilka razy w roku	54	6	24	15	138
W ogóle nie uczestniczy	59	3	24	14	99
Poglądy polityczne					
Lewica	63	7	22	8	120
Centrum	54	5	27	13	227
Prawica	49	8	32	11	302
Trudno powiedzieć	41	6	24	29	214

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to **prywatyzacja** będzie przebiegać:

(%)

	szybciej niż dotychczas	wolniej	w tym samym tempie co dotychczas	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	5	41	26	862
Płeć					
Mężczyźni	32	6	42	20	408
Kobiety	24	5	41	30	454
Wiek					
18-24 lat	32	3	45	20	125
25-34	28	6	50	16	158
35-44	39	5	34	22	128
45-54	30	10	43	17	162
55-64	22	6	45	28	143
65 lat i więcej	18	2	30	50	146
Miejsce zamieszkania					
Wieś	24	6	39	32	326
Miasto do 20 tys.	27	6	44	23	114
20-100 tys.	25	5	42	27	168
101-500 tys.	28	8	44	21	133
501 tys.i więcej mieszk.	42	1	41	15	121
Wykształcenie					
Podstawowe	20	3	34	43	234
Zasadnicze zawodowe	24	8	43	25	221
Średnie	31	5	47	16	289
Wyższe	42	4	39	16	118
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	35	2	47	16	53
Prac.umysł.niż.szczebla	36	5	51	8	74
Pracownicy fiz.- umysł.	32	8	43	17	66
Robotnicy wykwalifikowani	31	12	42	15	83
Robotnicy niewykwalifik.	30	4	47	20	49
Rolnicy	28	8	36	28	46
Pracujący na własny rach.	41	1	48	10	43
Bierni zawodowo					
Renciści	25	4	34	37	64
Emeryci	18	3	34	44	204
Uczniowie i studenci	26	2	50	22	59
Bezrobotni	25	13	40	22	75
Gospodynie domowe i inni	30	2	42	26	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	38	4	45	14	123
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	38	8	42	12	58
sekt. pryw. poza rolnict.	31	6	47	16	198
prywatnym gosp. rolnym	28	7	36	28	52
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	44	6	35	14	56
301-500	25	3	54	18	114
501-900	20	8	39	33	188
901-1200	25	3	46	25	98
Powyżej 1200 zł	41	2	40	17	102
Ocena własnych war. mater.					
Złe	30	7	33	31	213
Średnie	23	6	44	26	382
Dobre	33	3	44	20	267
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	23	4	32	41	51
Raz w tygodniu	29	6	41	24	422
1-2 razy w miesiącu	25	9	37	29	151
Kilka razy w roku	30	2	46	22	138
W ogóle nie uczestniczy	28	3	47	22	99
Poglądy polityczne					
Lewica	26	6	50	17	120
Centrum	26	7	50	18	227
Prawica	35	6	38	21	302
Trudno powiedzieć	20	3	33	44	214

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to **bezrobocie**:

(%)

	będzie wzrastać	będzie się zmniejszać	nie zmieni się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	6	46	33	15	862
Płeć					
Mężczyźni	5	46	34	14	408
Kobiety	6	45	32	16	454
Wiek					
18-24 lat	7	53	26	14	125
25-34	4	47	35	15	158
35-44	2	57	30	12	128
45-54	10	45	33	12	162
55-64	7	37	40	15	143
65 lat i więcej	4	39	34	23	146
Miejsce zamieszkania					
Wieś	4	38	42	15	326
Miasto do 20 tys.	4	53	30	13	114
20-100 tys.	6	46	28	20	168
101-500 tys.	9	48	29	14	133
501 tys.i więcej mieszk.	6	59	23	12	121
Wykształcenie					
Podstawowe	5	41	35	19	234
Zasadnicze zawodowe	10	40	36	14	221
Średnie	5	49	33	14	289
Wyższe	2	59	26	12	118
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	1	69	22	8	53
Prac.umysł.niż.szczebla	5	54	34	7	74
Pracownicy fiz.- umysł.	4	52	24	20	66
Robotnicy wykwalifikowani	9	44	40	7	83
Robotnicy niewykwalifik.	5	38	37	21	49
Rolnicy	2	46	33	18	46
Pracujący na własny rach.	3	52	34	11	43
Bierni zawodowo					
Renciści	13	38	26	23	64
Emeryci	5	36	41	19	204
Uczniowie i studenci	4	47	34	15	59
Bezrobotni	5	53	29	14	75
Gospodynie domowe i inni	13	45	26	16	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	8	52	31	9	123
spółce właścicieli	8	51	37	4	58
prywatnych i państwa	2	52	31	15	198
sekt. pryw. poza rolnict.	6	44	32	18	52
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	9	45	41	4	56
301-500	4	51	34	11	114
501-900	4	43	38	14	188
901-1200	9	50	33	8	98
Powyżej 1200 zł	6	53	31	10	102
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	33	40	16	213
Średnie	5	47	34	14	382
Dobre	4	54	26	16	267
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	5	41	35	18	51
Raz w tygodniu	6	42	39	13	422
1-2 razy w miesiącu	7	50	28	15	151
Kilka razy w roku	6	53	28	14	138
W ogóle nie uczestniczy	3	50	22	25	99
Poglądy polityczne					
Lewica	1	60	26	13	120
Centrum	4	48	33	15	227
Prawica	7	49	34	10	302
Trudno powiedzieć	7	32	37	23	214

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to **warunki życia w Polsce:**

(%)

	będą się poprawiać	będą się pogarszać	nie zmienia się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	7	33	16	863
Płeć					
Mężczyźni	41	8	37	14	408
Kobiety	45	7	30	18	455
Wiek					
18-24 lat	49	8	27	16	125
25-34	51	3	30	17	158
35-44	43	10	34	13	129
45-54	45	8	35	12	162
55-64	37	6	41	16	143
65 lat i więcej	36	10	32	22	146
Miejsce zamieszkania					
Wieś	37	7	37	19	326
Miasto do 20 tys.	50	11	24	15	114
20-100 tys.	38	8	37	18	168
101-500 tys.	53	8	28	11	134
501 tys.i więcej mieszk.	52	2	35	11	121
Wykształcenie					
Podstawowe	40	7	31	22	234
Zasadnicze zawodowe	40	9	39	13	221
Średnie	45	9	31	15	290
Wyższe	53	2	33	12	118
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	62	2	28	8	53
Prac.umysł.niż.szczebla	50	7	32	11	74
Pracownicy fiz.- umysł.	44	6	32	18	67
Robotnicy wykwalifikowani	37	8	43	12	83
Robotnicy niewykwalifik.	48	6	32	14	49
Rolnicy	26	17	36	21	46
Pracujący na własny rach.	49	0	37	14	43
Bierni zawodowo					
Renciści	40	7	40	13	64
Emeryci	37	9	32	22	204
Uczniowie i studenci	47	7	31	15	59
Bezrobotni	45	10	28	16	75
Gospodynie domowe i inni	56	3	28	13	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	50	5	36	9	123
spółce właścicieli	49	6	38	7	58
prywatnych i państwa	46	6	33	16	199
sekt. pryw. poza rolnict.	29	15	34	22	52
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	47	12	26	16	56
301-500	44	6	37	13	115
501-900	40	7	39	14	188
901-1200	51	10	29	9	98
Powyżej 1200 zł	50	3	33	15	102
Ocena własnych war. mater.					
Złe	34	11	38	17	213
Średnie	42	7	34	17	383
Dobre	52	5	29	13	267
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	37	11	36	15	51
Raz w tygodniu	39	8	38	16	422
1-2 razy w miesiącu	47	8	26	20	152
Kilka razy w roku	51	4	31	14	138
W ogóle nie uczestniczy	50	7	29	14	99
Poglądy polityczne					
Lewica	53	6	31	10	120
Centrum	45	5	33	17	227
Prawica	44	9	38	9	302
Trudno powiedzieć	35	8	29	28	214

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to **liczba ludzi biednych w Polsce:**

(%)

	zmniejszy się	zwiększy się	nie zmieni się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	26	38	14	862
Płeć					
Mężczyźni	20	26	40	13	408
Kobiety	23	25	37	15	454
Wiek					
18-24 lat	29	18	42	10	125
25-34	27	14	43	16	158
35-44	25	31	36	8	128
45-54	17	30	40	13	162
55-64	17	29	36	17	143
65 lat i więcej	18	31	32	19	146
Miejsce zamieszkania					
Wieś	22	26	38	15	326
Miasto do 20 tys.	22	26	33	19	114
20-100 tys.	18	29	38	16	168
101-500 tys.	24	24	40	12	133
501 tys.i więcej mieszk.	26	21	45	8	121
Wykształcenie					
Podstawowe	24	27	33	15	234
Zasadnicze zawodowe	19	28	40	13	221
Średnie	19	27	42	12	289
Wyższe	29	15	37	19	118
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	37	9	46	8	53
Prac.umysł.niż.szczebla	27	22	39	12	74
Pracownicy fiz.- umysł.	22	26	38	14	66
Robotnicy wykwalifikowani	25	24	40	11	83
Robotnicy niewykwalifik.	18	22	41	19	49
Rolnicy	12	30	42	15	46
Pracujący na własny rach.	17	23	52	8	43
Bierni zawodowo					
Renciści	15	36	30	18	64
Emeryci	16	31	33	19	204
Uczniowie i studenci	25	23	43	9	59
Bezrobotni	32	24	37	7	75
Gospodynie domowe i inni	25	18	39	18	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	26	24	38	13	123
spółce właścicieli	31	25	35	10	58
prywatnych i państwa	24	20	43	13	198
sekt. pryw. poza rolnict.	14	31	40	15	52
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	29	39	26	6	56
301-500	26	28	38	8	114
501-900	20	27	38	14	188
901-1200	24	26	40	9	98
Powyżej 1200 zł	25	22	43	9	102
Ocena własnych war. mater.					
Złe	20	35	33	13	213
Średnie	20	25	38	16	382
Dobre	26	18	44	12	267
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	18	36	36	10	51
Raz w tygodniu	21	29	37	14	422
1-2 razy w miesiącu	20	25	39	16	151
Kilka razy w roku	27	17	39	17	138
W ogóle nie uczestniczy	27	20	45	8	99
Poglądy polityczne					
Lewica	28	21	41	10	120
Centrum	25	23	44	9	227
Prawica	20	30	37	13	302
Trudno powiedzieć	19	24	33	24	214

Tabela 6. Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to **sytuacja w służbie zdrowia**:

(%)

	poprawi się	pogorszy się	nie zmieni się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	31	14	40	15	862
Płeć					
Mężczyźni	30	13	44	13	408
Kobiety	31	15	37	17	454
Wiek					
18-24 lat	36	17	35	12	125
25-34	36	5	45	14	158
35-44	29	10	49	11	128
45-54	33	17	41	9	162
55-64	26	17	36	21	143
65 lat i więcej	24	18	36	23	146
Miejsce zamieszkania					
Wieś	25	12	44	19	326
Miasto do 20 tys.	35	19	34	12	114
20-100 tys.	27	16	40	17	168
101-500 tys.	39	15	36	11	133
501 tys.i więcej mieszk.	38	10	41	11	121
Wykształcenie					
Podstawowe	28	15	36	21	234
Zasadnicze zawodowe	29	13	46	12	221
Średnie	29	17	39	14	289
Wyższe	42	6	40	13	118
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	42	2	45	11	53
Prac.umysł.niż.szczebla	38	10	39	13	74
Pracownicy fiz.- umysł.	34	10	47	10	66
Robotnicy wykwalifikowani	30	16	48	6	83
Robotnicy niewykwalifik.	34	7	46	13	49
Rolnicy	21	14	45	20	46
Pracujący na własny rach.	38	13	43	7	43
Bierni zawodowo					
Renciści	26	21	39	14	64
Emeryci	21	18	35	25	204
Uczniowie i studenci	35	20	33	12	59
Bezrobotni	40	10	39	11	75
Gospodynie domowe i inni	31	15	34	20	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	38	10	41	10	123
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	31	17	39	14	58
sekt. pryw. poza rolnict.	37	10	45	9	198
prywatnym gosp. rolnym	22	12	44	21	52
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	30	23	33	13	56
301-500	35	14	41	11	114
501-900	26	15	41	17	188
901-1200	40	18	33	8	98
Powyżej 1200 zł	38	10	42	10	102
Ocena własnych war. mater.					
Złe	25	20	39	15	213
Średnie	27	13	40	19	382
Dobre	40	10	42	9	267
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	25	16	43	15	51
Raz w tygodniu	26	17	42	16	422
1-2 razy w miesiącu	34	10	41	15	151
Kilka razy w roku	38	13	35	14	138
W ogóle nie uczestniczy	40	9	38	13	99
Poglądy polityczne					
Lewica	43	13	35	9	120
Centrum	34	14	40	12	227
Prawica	29	16	41	14	302
Trudno powiedzieć	22	11	42	24	214

Tabela 7. Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to **stosunki Polski z Niemcami**:

(%)

	poprawia się	pogorsza się	nie zmienia się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	56	4	22	18	863
Płeć					
Mężczyźni	61	5	23	12	408
Kobiety	51	4	21	24	455
Wiek					
18-24 lat	59	3	22	16	125
25-34	58	2	21	19	158
35-44	59	4	19	17	129
45-54	61	7	21	11	162
55-64	54	3	24	19	143
65 lat i więcej	44	6	23	27	146
Miejsce zamieszkania					
Wieś	50	3	23	24	326
Miasto do 20 tys.	61	8	18	13	114
20-100 tys.	50	5	23	22	168
101-500 tys.	59	4	24	14	134
501 tys.i więcej mieszk.	73	4	14	8	121
Wykształcenie					
Podstawowe	49	5	18	28	234
Zasadnicze zawodowe	50	6	27	17	221
Średnie	60	3	21	15	290
Wyższe	69	1	21	9	118
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	82	2	11	5	53
Prac.umysł.niż.szczebla	67	0	18	15	74
Pracownicy fiz.- umysł.	47	3	27	23	67
Robotnicy wykwalifikowani	58	4	23	14	83
Robotnicy niewykwalifik.	65	5	19	11	49
Rolnicy	52	8	22	18	46
Pracujący na własny rach.	69	4	21	6	43
Bierni zawodowo					
Renciści	51	7	21	21	64
Emeryci	46	5	23	26	204
Uczniowie i studenci	54	6	21	19	59
Bezrobotni	64	5	20	11	75
Gospodynie domowe i inni	40	3	29	29	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	72	2	19	8	123
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	70	6	14	10	58
sekt. pryw. poza rolnict.	57	3	24	16	199
prywatnym gosp. rolnym	55	7	21	17	52
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	52	6	30	12	56
301-500	61	6	21	12	115
501-900	53	3	23	21	188
901-1200	64	3	22	11	98
Powyżej 1200 zł	69	2	20	8	102
Ocena własnych war. mater.					
Złe	45	7	27	21	213
Średnie	53	4	23	20	383
Dobre	69	3	15	13	267
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	47	6	27	21	51
Raz w tygodniu	54	5	23	19	422
1-2 razy w miesiącu	53	5	18	24	152
Kilka razy w roku	64	4	20	12	138
W ogóle nie uczestniczy	63	2	21	14	99
Poglądy polityczne					
Lewica	63	7	16	14	120
Centrum	60	4	22	14	227
Prawica	60	3	25	11	302
Trudno powiedzieć	42	5	19	34	214

Tabela 8. Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to **stosunki Polski z Rosją**:

(%)

	poprawia się	pogorsza się	nie zmienia się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	6	28	23	862
Płeć					
Mężczyźni	46	7	31	17	408
Kobiety	41	6	25	28	454
Wiek					
18-24 lat	36	7	35	22	125
25-34	43	5	27	25	158
35-44	43	9	28	20	128
45-54	50	6	29	15	162
55-64	51	5	25	19	143
65 lat i więcej	37	5	25	34	146
Miejsce zamieszkania					
Wieś	38	5	30	27	326
Miasto do 20 tys.	51	8	22	18	114
20-100 tys.	40	7	27	26	168
101-500 tys.	46	8	27	19	133
501 tys.i więcej mieszk.	53	5	29	13	121
Wykształcenie					
Podstawowe	36	6	24	34	234
Zasadnicze zawodowe	42	6	31	22	221
Średnie	46	8	28	18	289
Wyższe	55	2	30	14	118
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	60	6	25	10	53
Prac.umysł.niż.szczebla	52	5	24	19	74
Pracownicy fiz.- umysł.	34	9	33	24	66
Robotnicy wykwalifikowani	42	8	31	19	83
Robotnicy niewykwalifik.	50	5	24	21	49
Rolnicy	41	8	30	21	46
Pracujący na własny rach.	59	3	27	11	43
Bierni zawodowo					
Renciści	43	7	27	22	64
Emeryci	41	4	24	31	204
Uczniowie i studenci	33	6	38	23	59
Bezrobotni	45	5	31	18	75
Gospodynie domowe i inni	32	10	24	34	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	58	4	25	14	123
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	42	9	30	19	58
sekt. pryw. poza rolnict.	43	7	30	20	198
prywatnym gosp. rolnym	45	7	25	23	52
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	35	12	39	13	56
301-500	48	6	30	16	114
501-900	39	6	29	26	188
901-1200	53	8	25	13	98
Powyżej 1200 zł	58	3	25	14	102
Ocena własnych war. mater.					
Złe	35	11	31	23	213
Średnie	43	4	30	23	382
Dobre	51	5	22	21	267
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	30	12	33	25	51
Raz w tygodniu	42	5	28	24	422
1-2 razy w miesiącu	42	7	25	26	151
Kilka razy w roku	50	4	31	15	138
W ogóle nie uczestniczy	48	7	24	20	99
Poglądy polityczne					
Lewica	59	6	22	13	120
Centrum	46	8	27	19	227
Prawica	44	6	35	16	302
Trudno powiedzieć	30	5	23	42	214

Tabela 9. Czy, Pana(i) zdaniem, jeżeli w Polsce przez najbliższy okres będzie sprawować władzę rząd Donalda Tuska, to **pozycja Polski w Unii Europejskiej**:

(%)

	poprawi się	pogorszy się	nie zmieni się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	54	3	30	13	862
Płeć					
Mężczyźni	53	3	34	10	408
Kobiety	56	3	26	16	454
Wiek					
18-24 lat	61	2	35	3	125
25-34	58	3	27	12	158
35-44	50	6	33	12	128
45-54	59	2	31	9	162
55-64	54	2	28	16	143
65 lat i więcej	44	5	26	25	146
Miejsce zamieszkania					
Wieś	48	4	32	15	326
Miasto do 20 tys.	59	3	28	10	114
20-100 tys.	50	4	29	16	168
101-500 tys.	60	1	29	10	133
501 tys.i więcej mieszk.	67	1	26	6	121
Wykształcenie					
Podstawowe	48	5	26	21	234
Zasadnicze zawodowe	50	1	35	13	221
Średnie	58	3	31	8	289
Wyższe	67	3	23	7	118
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	61	3	30	6	53
Prac.umysł.niż.szczebla	66	0	29	5	74
Pracownicy fiz.- umysł.	55	4	33	9	66
Robotnicy wykwalifikowani	59	3	34	5	83
Robotnicy niewykwalifik.	50	3	27	20	49
Rolnicy	47	9	32	13	46
Pracujący na własny rach.	67	0	23	10	43
Bierni zawodowo					
Renciści	44	7	25	24	64
Emeryci	48	3	27	22	204
Uczniowie i studenci	65	4	32	0	59
Bezrobotni	56	3	35	6	75
Gospodynie domowe i inni	48	2	30	20	45
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	62	2	28	8	123
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	60	1	33	6	58
sekt. pryw. poza rolnict.	59	2	31	7	198
prywatnym gosp. rolnym	48	8	32	13	52
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	53	5	38	4	56
301-500	63	2	26	9	114
501-900	48	2	36	14	188
901-1200	63	6	22	9	98
Powyżej 1200 zł	65	3	27	5	102
Ocena własnych war. mater.					
Złe	43	5	33	20	213
Średnie	56	3	30	11	382
Dobre	62	2	26	9	267
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	50	8	26	16	51
Raz w tygodniu	51	3	33	13	422
1-2 razy w miesiącu	58	0	27	16	151
Kilka razy w roku	58	6	26	10	138
W ogóle nie uczestniczy	64	1	25	10	99
Poglądy polityczne					
Lewica	66	3	22	9	120
Centrum	64	3	26	7	227
Prawica	53	3	35	8	302
Trudno powiedzieć	40	3	29	27	214